

La Țegheș-Domnești, binele e sorocit Noului An

Toți știm că răul se aciuază în ascunzișuri, prin acareturi, chiar și în sufletele unora. Iar spiritul lui hâd crește, an de an. Cum să-l anihilezi? Prin credință și, mai ales, prin profesarea binelui, fără tăgadă. Un alt mod posibil de purificare e acela al „Brezoaiei”, un obicei ajuns la noi din vechimea timpurilor precreștine. Simbolistica lui etno-folclorică poate fi rezumată de zicala populară „Cui pe cui se scoate”. Adică, prin măști fioroase, veșminte zdrențuite, sunete asurzitoare de talângi, chiote, arme din lemn vopsit, strigături, hărmălaie. Speriat de ele, răul își ia tălpășița și piere pe pustii. Dar totul trebuie făcut la începutul fiecărui an nou. Așa s-a întâmplat și acum, la 2 ianuarie, în satul Țegheș, al comunei Domnești.

Eugen DICHISEANU

Fără îndoială, „Brezoaia” (denumită și „Giu-mal”) e un spectacol al unui ritual arhaic, care impresionează prin dinamica agitației ceteei de mascați, a dansurilor, a costumației și efectului sonor. Izvoarele lui ancestrale ne trimit până în perioada celei mai populare sărbători din Imperiul Roman – „Saturnalia” și s-a păstrat de-a lungul secolelor. În perioada interbelică, acest obicei a devenit o tradiție puternică și distinctă a comunei Domnești, laolaltă cu saatele ei componente. Ea a purtat semnificația apărării de răul stihilor naturii, de păstrare a fertilității pământului și a animalelor, de alungare a vechiului (prin arderea veșmintelor uzate și a obiectelor nefolositoare), de instalare a belșugului și a sănătății. În perioada comunistă, obiceiul considerat mistic și-a estompat cadenta, până aproape de dispariție.

Pentru prima oară, la Țegheș

Tradiția „Brezoaiei” a fost revitalizată la Domnești prin Proiectul intitulat „Obiceiuri vechi, din vatra comunității”, care aparține Consiliului Local, Primăriei și unităților de învățământ ale comunei. Prima ediție s-a petrecut în anul 2016. Relații despre fiecare dintre cele care au urmat le-ați putut urmări în paginile ziarului nostru.

Despre premiera de la Țegheș ne dă amănun-

te Doina Scripa, inspector coordonator de proiecte, în cadrul Primăriei Domnești: „Satul e singura localitate arondată comunei noastre. A fost absolut necesar să revitalizăm și aici minunata tradiție a acestui obicei străvechi. Ne-am dorit-o noi, dar și locuitorii acestei comunități. Nu puteam lăsa uitată cumva această zonă, e drept, cam îndepărtată de Domnești, la o distanță de 5 km. Până acum, celelalte trei ediții s-au petrecut la comună. Ori, e greu de crezut că în a doua zi de an nou, vreun locuitor al Țegheșului ar pleca de acasă și ar face 10 km dus-întors ca să urmărească acest spectacol, chit că este unul de excepție. Apoi, deocamdată, în sat nu există încă un ansamblu artistic. Iar surpriza la vederea procesiunii noastre și bucuria primirii pe la casele bunilor gospodari de aici acoperă de departe toate eforturile organizării «în turneu» a evenimentului nostru. Iată de ce am decis să aducem noi «Brezoaiele» în comunitatea lor”.

Satul se modernizează

Bunul mers al emancipării satului Țegheș e concret. Am aflat detalii de la primarul Adrian Ghiță, care a punctat și câteva repere istorice: „La Domnești, domnitorul Ioan Vodă Caragea și-a construit un conac/palat, moșie cu însoțitori la Curtea Domnească - slugi, meseriași, lucrători ai câmpului etc.

Vestigiile ale zidurilor palatului se pot întâlni și azi, lângă șoseaua dintre sat și comună.

Populația de aici numără aproximativ 1.000 de locuitori. Peste 80 % dintre ei beneficiază de canalizare, nu mai vorbim de rețea de apă, gaze, internet prin cablu, telefon, curent electric. Avem și o linie nouă de transport în comun, preorășenească (3 R 423), între București și satul nostru. Pentru autobuze am și amenajat locul de întoarcere la capătul de linie, aflat lângă noul parc de distracție pentru copii”.

Vicele Ștefan Costel a adăugat: „E importantă dezvoltarea de acum, pentru că la inundațiile mari din anii '70, tot Țegheșul a fost acoperit de apele revărsate ale Argeșului și Sabarului. Unii gospodari, au plecat. După '90, cei care s-au întors au reprimat locuri de case și, bineînțeles, nu numai ei. Așa au apărut construcții noi, frumoase”.

Copii, într-un spectacol remarcabil

„Brezoaiele” au adus la Domnești tot ce aveau mai bun: cetele lor care rispec răul, taraful, dar, mai ales, copiii școlari ai comunei, conduși de prof. coregraf Ecaterina Lazarenco. Ei sunt componenții ai Ansamblului de dansuri folclorice românești și internaționale „Doina Sabarului”, sprijinit permanent de Primăria comunei.

Doina Scripa a adă-



„Brezoaia” și noii mesageri ai tradiției seculare



ugat: „Mici interpreți au întruchipat personaje satirizate, cu raile ale caracterului uman, moravuri și profesii rău împlinite: cadăna, prostituata, boierul, vânătorul, perceptorul etc. Programul în care sunt integrați se intitulează «Lumea artelor, la sat». Ei participă la toate proiectele culturale-artistice și educative, care sunt în desfășurare”.

Oaspeți de seamă și gazde minunate

Între cei mai de seamă oaspeți ai evenimentului s-au numărat dr. Doina Ișfănoși - istoric, teoretician de artă, și soțul ei Rusalin, ambii cercetători etnologi.

De la un asemenea eveniment nu puteau lipsi nici Cetățenii de Onoare ai Domneștiului. Este vorba despre pl. Maj. Cătălin Pirvu - erou al armatei noastre, grav rănit în războiul din Afganistan și membru al „Invictus Team” - împreună cu maestrul antrenor de box și arte marțiale - Vir-



gil Fășie.

Încă un fapt onorant, e acela a deosebitelor primiri făcute „Brezoaielor”, al căror traseu a avut cinci escale, la familiile: Jeni și Emil Stan, Mariana și Florin Barbu (ambele pe șos. Caragea Vodă, nr. 45 și respectiv nr. 9), Ana-Maria și Iulian D-tru (str. Vulturilor, nr. 9), Constantina și Ion Lache (str. Făgetului, nr. 6), Mihaela și Dănuț Stan

(str. Argeșului, nr. 11).

Mulțumiri voluntarilor, din Țegheș

Organizatorii mulțumesc locuitorilor voluntari din Țegheș al căror sprijin și suport al ospetiei au făcut din evenimentul „Brezoaielor” un moment cu adevărat remarcabil pentru comuni-

tate: Florea Niță, Ioniță Gh., Nicușor Grigore, Gh. Alecu, Ilie Barbu, Radu Ilie, Marin Mihai, Petre Munteanu, Florin Călinescu, Cornel Nicolae, Ioniță Stoian, plus încă mulți alții.

La finalul sărbătorii, peste 40 dintre localnici au fost invitați la o bogată masă de prânz, în sala Căminului Cultural, din sat.

